

Europejski
Tydzień
Świadomości
Dysleksji

W numerze:

„Szczęśliwa żaba”	1
„Bajka o chlebie”	2
Wpływ niezintegrowanych odruchów na dysleksję.	3
Jako matka, jako nauczyciel	7
„Dla trzpiota”	9
Jak łatwiej uczyć się języka niemieckiego?	10
„W salonie fryzjerskim”	11
„Porządki”	11
„W świecie zwierząt podczas suszy”	12
„Pszczele trele morele”	12
Ż... rz... ż... rz... ???	13
„Próżniak”	13

Wydawca:

Włocławski Oddział

Polskiego Towarzystwa

Dysleksji nr 31

2020

Dys...kropek

Zabawa z ortografią

Szczęśliwa żaba

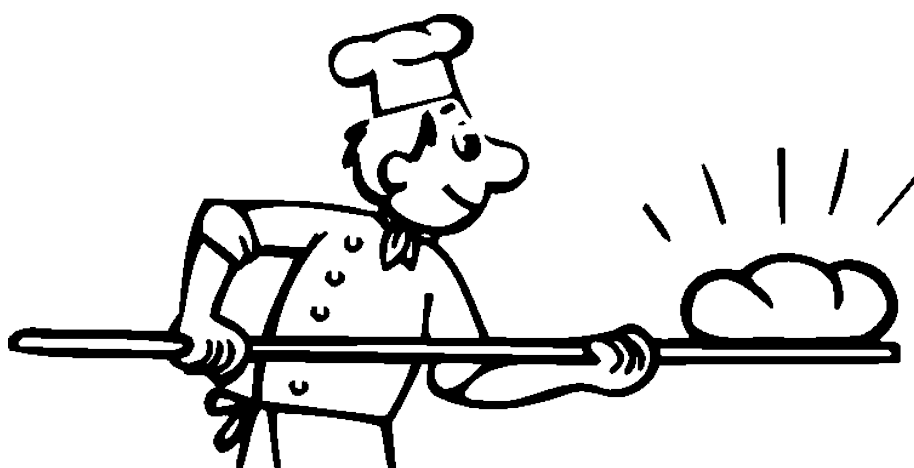
Żaba w kałuży się nurza,
szczęśliwa, bo zbliża się burza.
Już chmurzy się niebo okropnie,
przezorni znikają przechodnie.

A żaba? Uwielbia deszcze
i chmury burzowe, złowieszcze.
Znużona upałem,
przybycie burzy przeżywa.

Szczęśliwa!

Jolanta Adamczyk
logopeda z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej
we Włocławku

Bajka o chlebie

Woła chłop, chleb bym jadł.
Chleb na obiad zjadłbym rad.
Biada baba: chleba brak,
bochen chleba zniknął... sam.

Był tu Bogdan, Bartka brat,
Paweł, Borys, Patryk chwat.
Każdy pajdę chleba zjadł.
Chleba brakło, barszcz Ci dam.

Jolanta Adamczyk
logopeda z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej
we Wrocławku

Wpływ niezintegrowanych odruchów na dysleksję

W ostatnim czasie wiele uwagi poświęca się badaniu odruchów pierwotnych w kontekście dysleksji oraz innych zaburzeń w rozwoju psychoruchowym. W artykule tym odwoływać się będę do metody dr Swietłany Masgutowej i jej programu Neurosensomotorycznej Integracji Odruchów (MNRI® Masgutova neurosensorimotor reflex integration). Program ten przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży z różnymi dysfunkcjami rozwojowymi i poznawczymi będącymi następstwem niezintegrowanych odruchów. Zadaniem programu jest usprawnianie zaburzonych schematów odruchów uniemożliwiających harmonijny rozwój integracji sensomotorycznej, motoryki kontrolowanej oraz harmonijny rozwój procesów umysłowych, nawyków zachowania i komunikacji, uczenia się. W skład programu wchodzi następujące terapie realizowane na terenie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej we Włocławku:

- Terapia NeuroTaktylna,
- Integracja Odruchów Dynamicznych i Posturalnych,
- Integracja Odruchów Ustno- Twarzowych.

Wszystkie programy wzajemnie się zalecają i wspierają oraz umożliwiają holistyczne podejście do leczenia całej struktury mięśniowo-szkieletowej organizmu, systemów proprioceptywnych i dotykowych, koordynacji ruchowej, a przede wszystkim organizowanie układu nerwowego. W programie tym dr Swietłana Masgutowa odwołuje się do wiedzy na temat działania łuku odruchowego oraz funkcji poszczególnych odruchów. Analizując trudności związane z procesami przetwarzania informacji towarzyszące dysleksji, wyodrębniła odruchy mogące odpowiadać za zaburzenia o charakterze dyslektycznym. Dysleksji towarzyszą trudności z: postrzeganiem, planowaniem, pamięcią, szybkością analizy informacji, różnicowaniem i dekodowaniem orientacji czasoprzestrzennej, modelowaniem sensorycznym i poznawczym. Dysleksja i towarzyszące jej objawy wpływają na następujące umiejętności: pisanie, czytanie, liczenie, jako koordynacja ruchowa (dokładna i całkowita kontrola motoryczna), programowanie i kontrola. Możliwe przyczyny prowadzące do dysleksji są związane z dysfunkcjami integracji funkcji poznawczych i motorycznych, deficytami neuropsychologicznymi w obrazie, słuchowe i motoryczne funkcje języka, a także pamięć (wzrokowa, słuchowa i motoryczna), nietypowa lateralizacja wyższych funkcji poznawczych, słaba świadomość orientacji ciała i przestrzeni lub słaba orientacja w statycznej kontroli

motorycznej. Przesłanki te pozwoliły wyodrębnić następującą grupę odruchów, które niezintegrowane odpowiedzialne są za trudności dyslektyczne, są to: ATOS (Asymetryczny Toniczny Odruch Szyjny), Odruch Chwytny Robinsona, Dłoniowo-Bródkowy Odruch Babkina, TOB (Toniczny Błędnikowy), STOS (Symetryczny Toniczny Odruch Szyi), Prostowania Tułowia, Grzbietowy Galanta, Grzbietowy Pereza.

ATOS

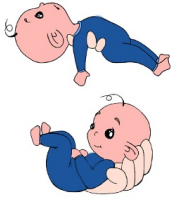
Asymetryczny Toniczny Odruch Szyjny jest odpowiedzialny za rozwój systemu czuciowego, koordynację strukturalną ciała i odruchy słuchowe: słyszenie jedno- i dwu-uszne, rozwój języka, przetwarzanie słuchowe, pamięć słuchowa, orientacja przestrzenna. U dziecka z niezintegrowanym ATOS-em zaobserwować będzie można niestaranne, wolne tempo pisania, trudność w utrzymaniu się w liniach, pisanie z wyprostowaną ręką, szybkie męczenie się ręki. Pismo charakteryzować się będzie myleniem liter odpowiadających głoskom podobnym pod względem słuchowo-artykulacyjnym, błędy ortograficzne, błędy przy pisaniu ze słuchu. W zakresie czytania będą to długo utrzymująca się technika literowania, trudności w płynnym czytaniu i jego wolne tempo.

Dłoniowy

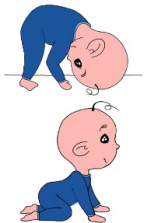
Odruch Chwytny Robinsona i Dłoniowo-Bródkowy Babkina odpowiedzialne są za rozwój umiejętności manualnych, takich jak pisanie, rysowanie, koordynacja wzroku, wytwarzanie mowy. Ponadto fazy różnicowego otwierania i zamykania palców stanowią podstawę do różnicowania, obliczeń i innych umiejętności matematycznych. Brak integracji tych odruchów objawiać się będzie nieprawidłowym chwytem narzędzia pisarskiego, zbyt dużym lub zbyt małym naciskiem narzędzia pisarskiego, trudnościami w manipulowaniu obiektami np. patyczki, liczydło w celach matematycznych. Dziecko podczas pisania, rysowania rusza językiem i ustami. Pomaga sobie poprzez wykrzywanie ust, wystawianie języka, obлизywanie.

TOB

Błędnikowy Toniczny to odruch statyczny, tzn. wyzwalany przez odpowiednie ułożenie dziecka, a więc przyjęcie odpowiedniej pozycji. Przedłużające działanie tego odruchu opóźnia rozwój ustabilizowania pionowej pozycji głowy. Słaba kontrola mięśni głowy prowadzi do zakłóceń pracy oczu i propriocepcji utrudniając czytanie i pisanie. Zaobserwować można u dziecka mylenie liter podobnie wyglądających, ale inaczej ułożonych w przestrzeni, odwracanie liczb i liter, pismo lustrzane, pisanie od prawej do lewej strony, rysowanie linii pionowych od dołu a kółek w prawo. Odruch będzie również utrudniał kształtowanie się prawidłowej postawy ciała. Wystąpi tendencja do garbienia się i pochylania głowy do przodu, pociągając za sobą konieczność uginania kolan. Dziecko garbi się podczas lekcji, a kiedy pisze, nadmiernie pochyla głowę i zgina kończyny górne. Takie dziecko pod koniec lekcji jest zmęczone, co objawia się tym, że musi łokciami opierać się na ławce i podtrzymywać swoją głowę.

STOS

Symetryczny Toniczny Odruch Szyi i Prostowania Tułowia oba odruchy są odpowiedzialne za ułożenie głowy i tułowia, widzenie obuoczne, słuch dwuuszny, śledzenie oka w płaszczyźnie poziomej i pionowej, zbieżność i rozbieżność, odruch przedsionkowo-oczny i kinetyczny. Uczestniczą również w rozwoju umiejętności wizualnych, w tym w porównywaniu, analizie wizualnej, akomodacji oka, czytaniu i pisaniu. Brak integracji odruchu powodować będzie trudności z zapamiętaniem kształtu rzadziej występujących liter lub liter o skomplikowanej strukturze, mylenie liter podobnych pod względem kształtu, odwracanie kolejności liter w wyrazach, opuszczanie liter, sylab, drobnych elementów liter (ogonków, kresek) lub wyrazów w zdaniu, opuszczanie linijek czytanego tekstu. Ponadto dziecko będzie przekrzywiał zeszyt przy pisaniu czy rysowaniu, popełniać błędy przy przepisywaniu z tablicy, czytaniu. Podobnie jak TOB niezintegrowany STOS odpowiedzialny jest za garbienie się podczas siedzenia w ławce.

GALANT

Odruchy Grzbietowy Galanta i Pereza powodują wolniejsze przyswajanie wiedzy, deficyty uwagi utrudniające proces nabywania nowych umiejętności i uczenia, pośrednio przyczyniają się do utrwalania dysleksji. Odruch Grzbietowy Galanta odpowiada za kontrolę posturalną kręgosłupa, koordynację ruchową, wzajemną koordynację boczną postawy i ruchu, rozwój uwagi, świadomości, szybką aktywację fal mózgowych służącą stymulowaniu świadomości, czujności, zdolności do zauważania i zapamiętywania. Dzieci z niezintegrowanym odruchem są nadruchliwe, nie mogą wysiedzieć na krześle, wiercą się, mają słabą koncentrację uwagi i pamięć krótkotrwałą, brak im wytrwałości do skończenia nawet krótkiego zadania. Odruch Grzbietowy Pereza jest odpowiedzialny za rozwój kontroli postawy kręgosłupa, wpływa na mechanizm przepływu płynów mózgowo-rdzeniowych. Niezintegrowany może hamować i osłabiać procesy pamięci krótko- i długoterminowej, spowalniać procesy myślowe, dostrzeganie zależności przyczynowo - skutkowych, odwoływanie się do wcześniej poznanych informacji.

Analizując odruchy można stwierdzić, że ich schematy mogą być używane, jako bardzo ważne narzędzie do oceny i korekcji rozwoju dziecka. Zabezpieczenie fizycznej bazy dziecka pozwala na sukces w jego uczeniu się. Program Neurosensomotorycznej Integracji Odruchów przynosi pozytywne rezultaty. Usprawnienie dysfunkcji ruchu pierwotnego pozytywnie zmienia zachowanie dziecka oraz poprawia kontrolę posturalną i ruchową oraz nawyki psychoruchowe, ma korzystny wpływ na umiejętności dostosowania się społecznego, budowania komunikacji interpersonalnej i ogólną poprawę funkcjonowania w życiu. Dzięki stosowaniu ćwiczeń według tej metody terapeutycznej, znacznie poprawiają się zdolności motoryczne, umiejętności komunikacji, organizacji i koncentracji dziecka.

Opracowała: Wioletta Babińska – logopeda PPP Włocławek

Jako matka, jako nauczyciel

Bardzo ważnym elementem w rozwoju dziecka jest wczesne zdiagnozowanie występujących zaburzeń. Wydaje się, że to rodzice powinni być pierwszymi osobami, które zauważają, że „coś jest nie tak”. Jednak bywa tak, że automatycznie wypieramy myśl o trudnościach, z jakimi mogą borykać się nasze dzieci będące w grupie ryzyka bądź już ze stwierdzoną dysleksją.

Głównym celem każdego rodzica jest rozwój i wychowanie dziecka. Cele te formułujemy według swoich zasad. Istotne jest wykształcenie dziecka, ale od najmłodszych lat permanentnie zajmuje nas także zabawa i czas wolny, który wykorzystujemy w wieloraki sposób: spacer, gry planszowe, aktywność sportowa. Dzieci w wieku przedszkolnym bardzo często mierzą się z trudnościami, my rodzice jednak tłumaczymy sobie, że to normalne, że nie wszystkie dzieci rozwijają się identycznie, co jest prawdą, jednak są normy rozwojowe, jakie dziecko powinno mieć w określonym wieku oraz jakie zachowania są dla niego typowe: zarówno przyspieszenie występowania pewnych cech i zachowań, jak i ich opóźnienie w czasie. Kolejnym etapem jest gotowość szkolna ucznia. Od tego momentu to nauczyciel wspomaga w procesie wychowania i kształcenia. Nieodłącznym elementem jest diagnoza, której celem jest poznanie indywidualnych potrzeb i możliwości dzieci oraz przeprowadzenie analizy stopnia ich gotowości do nauki w szkole. A zgromadzone informacje i wnioski z analizy mają pomóc rodzicom w poznaniu stanu gotowości dziecka do podjęcia nauki w szkole i wspieraniu jego rozwoju, nauczycielom zaś w opracowaniu indywidualnego programu wspomagania i korygowania rozwoju dziecka, a jeśli zajdzie taka potrzeba, pracownikom poradni psychologiczno-pedagogicznej w pogłębieniu diagnozy związanej ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi dziecka. Rolą nauczyciela jest przede wszystkim od razu poinformowanie rodziców o wynikach i wspólne podejmowanie dalszych działań mających na celu wspomaganie dziecka, np. zalecenie wizyty w poradni psychologiczno-pedagogicznej. W powszechnej opinii rodziców, wizyta w poradni wzbudza negatywne emocje. Doskonale to rozumiem. To naturalny lęk o to, czy wszystko jest w porządku z rozwojem mojego dziecka. Ale istotna jest współpraca, przecież mamy wspólny cel! Nasuwa się pytanie, jak pomóc takiemu dziecku, co dokładnie zrobić, by nie czuło się gorsze... Ważne jest, aby każdy uczeń był traktowany odrębnie, ponieważ jest indywidualną jednostką mającą swoje zasoby i potrzeby. Dysleksja rozwojowa powoduje, że uczeń zaliczany jest do grupy osób posiadających specjalne potrzeby edukacyjne.

Jak wspomagać rozwój dziecka? Podam kilka propozycji ćwiczeń dotyczące :

1. Kształtowanie mowy i myślenia:

- Ćwiczenie narządów artykulacyjnych (ruchy szczęk, języka i warg);
- Klasyfikowanie: wg kolorów, kształtów, wielkości, położenia, przeznaczenia: - tworzenie zbioru wg jednej cechy.

2. Kształtowania orientacji w schemacie własnego ciała, w przestrzeni i na kartce papieru:

- Określanie położenia przedmiotów w przestrzeni - zmiana położenia jednego przedmiotu względem drugiego, określanie tego położenia.

3. Ćwiczenia percepcji wzrokowej i koordynacji wzrokowo-ruchowej:

- Segregowanie obrazków według grup tematycznych, właściwości, cech;
- Wyszukiwanie ukrytych szczegółów, różnic na obrazku.

4. Ćwiczenia percepcji słuchowej:

- Dzielenie wyrazów na sylaby z jednoczesnym stukaniem w rytm wypowiedzianych sylab;
- Dobieranie par obrazków, których nazwy rozpoczynają się lub kończą tą samą głoseką;
- Rozróżnianie dźwięków z najbliższego otoczenia - znanych odgłosów zwierząt, przedmiotów, maszyn itp.;
- Rozpoznawanie samogłosek w wyrazach jednosylabowych.

5. Ćwiczenia rozwoju pamięci :

- Co się zmieni/o? - chowanie jednego z przedmiotów lub zmiana układu przedmiotów (obrazków) - dziecko ma określić, co się zmieniło i/lub odtworzyć poprzedni układ.;
- Dziecko układa obrazki wg kolejności, w jakiej były pokazywane przez nauczyciela.

Wiele osób bagatelizuje symptomy dysleksji i są one rozpoznawane za późno. Niestety, choć dzieci z deficytami jest wiele, na ogół jednak są pozostawione same sobie. Szczególnie jeśli chodzi o wyższe klasy szkoły podstawowej i gimnazjum. Dzieciom i rodzicom brak motywacji do systematycznych ćwiczeń, które naprawdę są w stanie zminimalizować objawy dysleksji, dysgrafii czy dysortografii. Obowiązkowe zajęcia dodatkowe w szkole czy w poradni i ćwiczenia w domu mogłyby bardzo pomóc, bo same lekcje niewiele dadzą. Dlatego bardzo ważna jest współpraca ! Ćwiczenia dużo dają, lecz kluczem do sukcesu jest systematyczność!.

*Sylwia Kacprzyk, nauczyciel wychowania wczesnoszkolnego
w Szkole Podstawowej nr 10 we Włocławku*

Dla trzpiota

Trzymaj trzonek, trzyj trzepakiem

- trudno, trochę trzeszczy.

Trzeba trzymać trznadle w garści

- trzy, albo trzydzieści.

Trzęsie trzmiela wściekłość wielka

- trzmieliny trzy zwiędły.

Trudno trzmielu, trzymaj formę

-trzymaj się, do wiosny.

Jolanta Adamczyk

(Logopeda z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej we Włocławku)

Jak łatwiej uczyć się języka niemieckiego?

Język niemiecki to dla większości z Was nowy język. To co nowe zawsze budzi obawy – ale czy zawsze są one uzasadnione? W nauce najważniejsza jest systematyczność i poszukiwanie nowych rozwiązań.

Czy próbowaliście kiedyś nauczyć się nowych słówek, wykorzystując do tego słownik? – Brzmi trochę strasznie prawda? Macie rację, jednak ja mam na myśli słownik, który sami stworzycie. Smartfony są we współczesnym świecie ważną częścią Waszego życia – służą jako środek komunikacji z kolegami czy koleżankami, a w czasie pandemii skutkującej zdalnym nauczaniem, również jako przekaźnik materiałów edukacyjnych, sposób na uczestnictwo w lekcji. Smartfon, jak również media społecznościowe mogą być świetnym sposobem na naukę. Oto moja propozycja dla Was.

Każdy rozdział podręcznika związany jest z nową porcją słownictwa. Jak łatwiej zapamiętać nowe słówka? – To proste, tworząc słownik obrazkowy. Wykorzystajcie aparat w telefonie, zróbcie zdjęcia nowych słówek, dodajcie podpisy i gotowe. Jak często przewijacie rolkę aparatu? – Wiem, że często – pomyślcie tylko, że mimowolnie utrwalacie wtedy słownictwo – ot, tak bez wysiłku, przy codziennych czynnościach.

Pamiętajcie o tym i poszukujcie własnych sposobów na naukę – każdy jest dobry, jeśli przynosi efekty!

*Katarzyna Świecik, nauczyciel języka niemieckiego
w Szkole Podstawowej nr 10 we Włocławku*

W salonie fryzjerskim

Fryzjer szczypawkę chciał ostrzyć szybko.
 Z szuflady wyjął maszynkę z brzytwą.
 Szczypawka jednak podniosła krzyk:
 ostre narzędzie masz schować w mig!
 W przeciwnym razie użyję szczypiec.
 Oj, mogę tobie porządnie przypiec.
 Więc czym cię ostrzyć? - martwi się fryzjer.
 Po prostu użyj tępych nożyczek.

Jolanta Adamczyk
 logopeda

Porządki

Splukać z płótna plamy tłuste,
 zetrzeć z półek pył i kurz,
 blask przywrócić jarzeniówce
 i odkurzyć każdy kąt.

Zaprzyjaźnić się z trzepaczką
 i odkurzacza w rękę wziąć,
 zmywać, ścierać i przecierać...
 Zniknął kurz! Porządku wróć!

*Jolanta Adamczyk, logopeda z Poradni Psychologiczno-
 Pedagogicznej we Wrocławku*

W świecie zwierząt podczas suszy

Cierpi ćma, cielak czka
Cietrzew czuje dreszcze.
Cytryn sześć zżera pleśń.
Czy chcesz słuchać jeszcze?

Wysechł leszcz, nie spadł deszcz
Zaskrzeczały sroki.
Syczy wąż, susza wciąż.
ćwiczysz trudne głoski?

Niedźwiedź śpi, strasznie grzmi
Czyżby koniec suszy?
Słońce skrzy, ziemia drży,
Już mnie bolą uszy.

Jolanta Adamczyk logopeda w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej we Włocławku

Pszczele trele morele

Pszczelarz Przemek, tuż przed Pszczyną
pszenną bułkę przygryzając
przecisnął się przestraszony
Przez przyciasną w drzwiach szczelinę.
Przyciał się niby zając,
By przemyśleć przedwczorajsze
Przypomnienie przemilczane
O przestępczym procederze
Pszczelich rodów dotyczące.
Tu zamilknę i przemilczę
zakres owych procederów.
Pszczół przeloty, wyrojenia
i ... możliwe użądlenia
są powodem przemilczenia!

Jolanta Adamczyk, Logopeda Poradni Psychologiczno- Pedagogicznej we Włocławku

Ż... rz... ż... rz... ???????

Ró...a, bu...a i po...eczki
go...ej, le...ak i ły...eczki,
poło...enie i po...ądek,
ani pamięć, ni rozsądek.
Je...y sro...y się i g...mi.
Jak to pisać ... **rz** czy **ż** ?

Jolanta Adamczyk

Próżniak

Próżno śnieżek sobie prószy,
próżniaka z domu nie ruszy.
Leży, drzemie i narzeka...
on przecież na burzę czeka!

Ale latem, kiedy grzmiało,
dąsał się, że wciąż padało...
że na plażę wyjść nie może...
że nie kąpie się w jeziorze.

A jesienią? Szkoła czeka.
Oj ! Nieszczęście i udręka.
Plecak, książki i pomoce?
Może ja na grzyby skoczę?

I marudzi tak rok cały,
bo w tej kwestii jest wytrwały.
Może wiosna go odmieni,
próżniaka w pracusia zmieni!

Jolanta Adamczyk